

WOONKERK XL

opdrachtgever	particulier
categorie	transformatie, interieur
programma	woning
oppervlakte	475 m ²
projectteam	Marnix van der Meer, Bart Kellerhuis, René de Korte, Steven Nobel
aannemer	Rietveld interieurbouw b.v.
losse inrichting	Springers wonen
periode	2007 - 2009
locatie	Utrecht

Context

Nederland kent honderden leegstaande kerken. Vanaf de jaren '70 zijn er meer dan 1000 kerken door kerkgemeenschappen afgestoten. Ruim 1/3 daarvan werd gesloopt en van de Katholieke kerken zelfs de helft. De komende jaren zullen nog eens 1000 kerken hun oorspronkelijke functie verliezen. Steeds minder mensen gaan naar de kerk en de kosten voor onderhoud zijn niet meer op te brengen. Gelukkig komt slopen steeds minder voor, mede omdat de kerken vaak op de monumentenlijst staan. Herbestemming is vaak de enige manier om langdurige leegstand of sloop te voorkomen. Bij de herbestemming van de St. Jakobuskerk was het uitgangspunt om met minimale ingrepen een waardig monument te doen herleven.

ZECC ARCHITECTEN BV TRACTIEWEG 41 3534 AP UTRECHT
THE NETHERLANDS T+31(0)30 273 1289 INFO@ZECC.NL WWW.ZECC.NL
BANK NL59 RABO 0394 6127 44 KVK 30 183 613 LID BNA

ZECC

Ontwerp

De Oud Katholieke St. Jakobuskerk is getransformeerd tot een riante woning. De kerk staat opvallend in een straatgevel aan de Bemurde Weerd in de Utrechtse binnenstad. Hier gaat de Oudegracht langzaam over in de Vecht. Al sinds 1991 zijn in de kerk geen diensten meer en in de periode tot 2007 is de kerk gebruikt als showroom voor antieke meubelen. Ook werd de kerk verhuurd als vergaderruimte of gebruikt voor kleine concerten. Voor deze functies werd in de jaren '90 een grote tussenvloer gemaakt, die de ruimtelijkheid van de kerk heeft doorbroken. De aanwezigheid van deze tussenvloer vormde bij aanvang een belangrijk uitgangspunt voor het ontwerp. De tussenvloer is ingrijpend aangepast om de ruimtelijke kwaliteiten van de kerk te verbeteren of te herstellen. Met het verwijderen van gedeelten van de tussenvloer zijn interessante zichtlijnen benadrukt en kan het licht beter doordringen tot de begane grond.

Onder de gemanipuleerde tussenvloer bevinden zich slaapkamers, een studeerkamer en een badkamer. Indirect daglicht voor deze functies treedt binnen via gaten en openingen in wanden en vloeren. De openingen zijn een soort inwendige patio's, die tevens de living op de 1e verdieping verdelen in verschillende plekken.

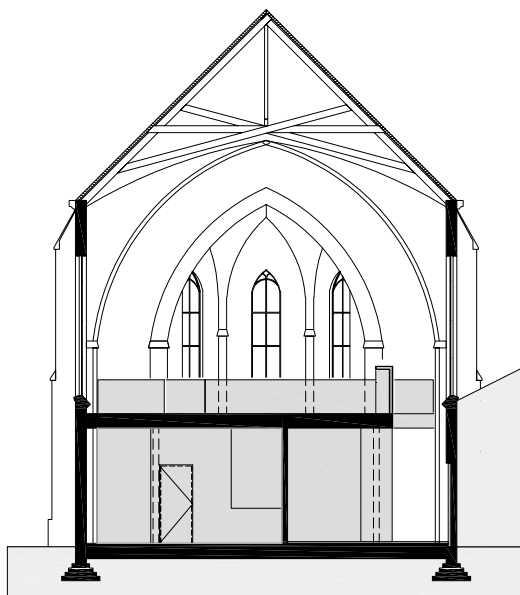

ZECC

De tussenvloer uit de jaren '90 is in het ontwerp getransformeerd tot een functionele en ruimtelijke sculptuur in het monument. Het moderne woonvolume is tot in detail 'losgehouden' van het oude gebouw en kan worden beschouwd als een tijdelijke 'bewoner' van de historische kerk.

De verkeersruimte meandert dwars door het volume en verbindt de open voorzijde met het achterste gedeelte van de kerk waar vroeger het altaar stond. Soms is de ervaring van de monumentale kerk dominant en op andere momenten overheerst de nieuwe 'look' van de woonkerk. In het achterste gedeelte is de woonkeuken ondergebracht, waarbij het keukenblok los in de ruimte is geplaatst. Oude kerkbanken zijn hergebruikt voor de eettafel.

ZECC

Om de relatie met de achtertuin te versterken en de eetruimte van extra daglicht te voorzien is een drietal nieuwe puien gemaakt. De slanke puien onderscheiden zich van de andere ramen in de gevels en zijn soms schuin in de gevel geplaatst om het onderscheid met de bestaande vensters te versterken. Verder is de kerk aan de buitenzijde volledig intact gelaten en komt daglicht binnen via de oorspronkelijke glas-in-loodramen.

De bijzondere kwaliteit van dit project is dat de kerk is getransformeerd tot één woning. De kerk is niet opgedeeld in kleine wooneenheden, waardoor de ruimtelijkheid van de kerk verloren zou zijn gegaan. Bovendien maken kleine wooneenheden of gesplitste eigendomssituaties een nieuwe herbestemming in de toekomst onmogelijk. Nu is het op termijn denkbaar dat de kerk kan worden verbouwd voor publieke doeleinden zoals een bibliotheek, boekwinkel, museum of zelfs weer een kerk!

ZECC

GROUND ED ARCHITECTURE

zecc

GROUNDING ARCHITECTURE

zecc

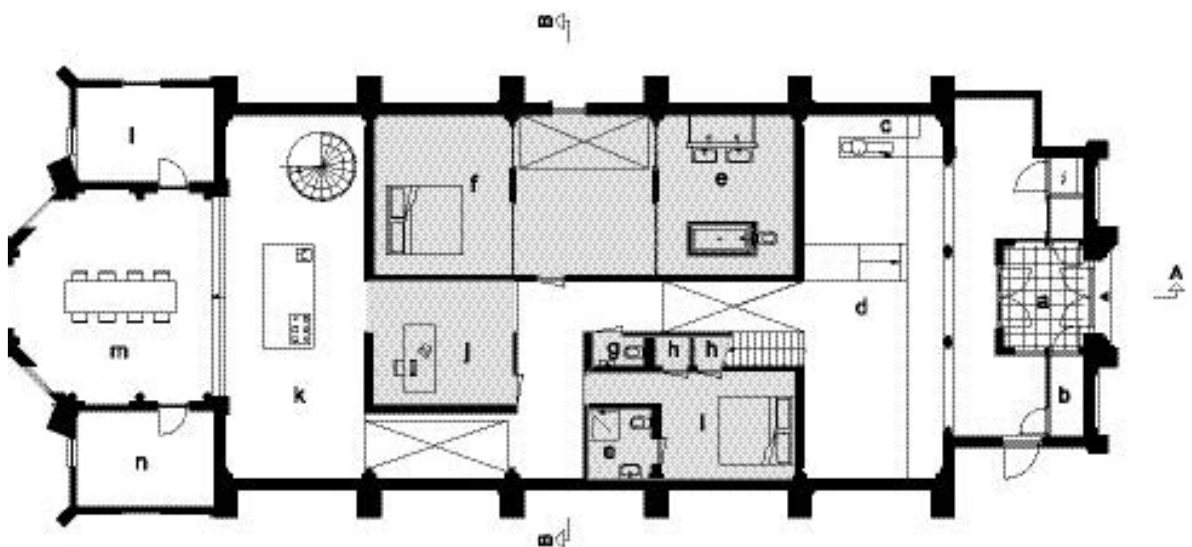
GROUNDING ARCHITECTURE

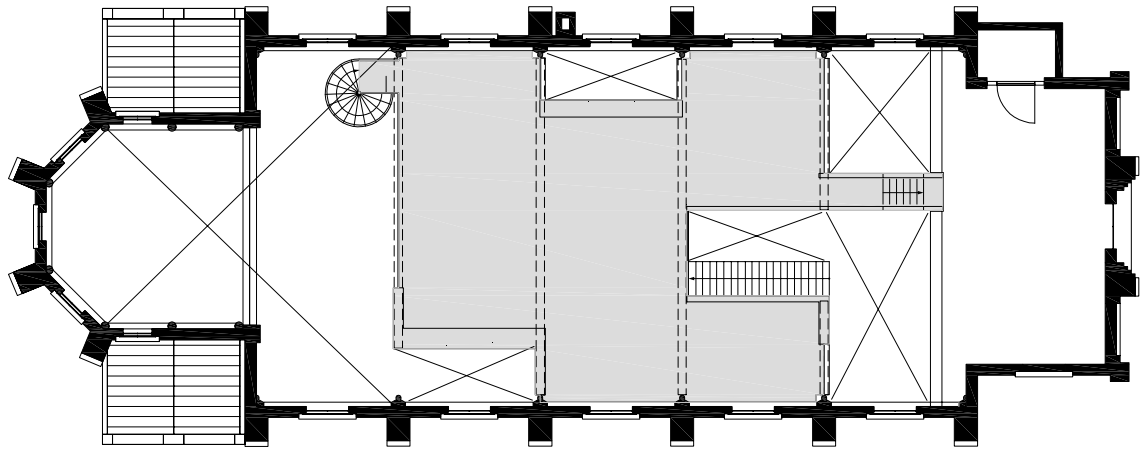

Materiaal

Er is zo min mogelijk van de bestaande kerk 'aangeraakt' of aangepast. De bestaande houten vloer, de glas-inloodramen en oude deuren zijn behouden en plaatselijk hersteld. Het nieuwe witte volume is 'losgehouden' van de kerkwanden, kolommen en de gewelven. Het strakke gestuukte volume is opgebouwd uit staal, hout & plaatmateriaal. Dichte borstweringen begeleiden zichtlijnen en begrenzen de plekken van de living. Glasvlakken in het volume bieden steeds weer een ander doorzicht op fragmenten in de kerk. Bovendien reflecteren ze historische elementen, waarmee een versmelting ontstaat van oud en nieuw.

ZECC

zecc

GROUNDING ARCHITECTURE

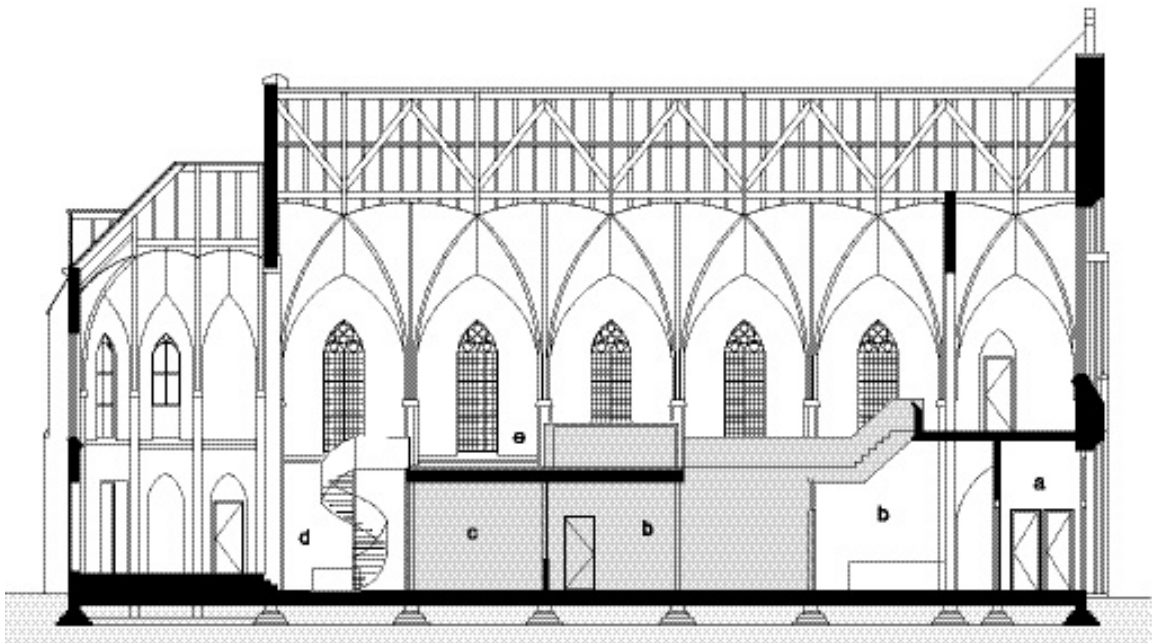
zecc

GRAUNDED ARCHITECTURE

zecc

GROUNDING ARCHITECTURE

zecc

GROUNDING ARCHITECTURE

zecc

GROUNDING ARCHITECTURE

CONTACTGEGEVENS

Zecc

Zecc Architecten
Tractieweg 41 (Studio A)
3534 AP Utrecht
Nederland
T+31(0)30 273 1289
info@zecc.nl www.zecc.nl

Fotograaf

Frank Hanswijk
www.frankhanswijk.nl
auteursrechten fotomateriaal: opdrachtgever

zecc

GRAUNDED ARCHITECTURE